

MUNI
MED

Řízení, ekonomie a právo

Zdravotnické právo a etika zdrav. povolání

BLEP061p
MRPE0411
období: jaro 2022

Ústav veřejného zdraví LF MU
Alena Tobiášová

POSKYTOVÁNÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB

Základní terminologie

základní terminologie

- **Pacient**
 - fyzická osoba, které jsou poskytovány zdravotní služby
- **Poskytovatel zdravotních služeb**
 - fyzická nebo právnická osoba, která má oprávnění k poskytování zdravotních služeb
- **Zdravotnické zařízení**
 - prostory určené pro poskytování zdravotních služeb

základní terminologie

- **Náležitá odborná úroveň** (postup „lege artis“)

- poskytování zdravotních služeb

podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů,
při respektování individuality pacienta,
s ohledem na konkrétní podmínky
a objektivní možnosti.

základní terminologie

- **Podmínky poskytování ZS**

- oprávnění k poskytování zdravotních služeb
- prostřednictvím osob způsobilých k výkonu zdrav. povolání
- personální zabezpečení
- ve zdravotnických zařízeních / vlastním sociálním prostředí / zdravotnická dopravní služba / přeprava pacientů neodkladné péče / přednemocniční ZZS/ mobilní ZZ ozbrojených sil / převoz zemřelého na pitvu
- technické a věcné vybavení

právní osobnost a svéprávnost

- právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti

člověk má právní osobnost od narození až do smrti

- svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat)
- má se za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku
- právní osobnosti ani svéprávnosti se nikdo nemůže vzdát ani zčásti; učiní-li tak, nepřihlíží se k tomu

plná svéprávnost

Plně svéprávným se člověk stává:

- ✓ zletilostí - dovršením osmnáctého roku věku
- ✓ uzavřením manželství před nabytím zletilosti
- ✓ přiznáním svéprávnosti
 - *věk 16 let*
 - *schopnost se živit a obstarat si své záležitosti*
 - *souhlas zákonného zástupce / souhlas nezletilého*

omezení svéprávnosti

- jen soud
- jen v zájmu člověka, jehož se to týká
- v úvahu vzaty rozsah i stupeň neschopnosti postarat se o vlastní záležitosti
- nepostačí méně omezující opatření
- zjistí názor člověka, o jehož svéprávnosti rozhoduje
- v rozsahu, v jakém člověk není pro duševní poruchu, která není jen přechodná, schopen právně jednat
- vymezí rozsah, v jakém způsobilost člověka samostatně právně jednat omezil a jmenuje mu opatrovníka

práva osob blízkých při poskytování ZS

- ✓ právo pacienta na přítomnost osoby blízké při poskytování ZS a návštěv při hospitalizaci
- ✓ právo OB na informace o pacientovi
 - určí-li ji pacient / není-li schopen určit – aktuální stav
 - po smrti pacienta, vč. nahlížení do ZD
- ✓ zástupný souhlas za pacienta se ZS
- ✓ povinnost poskytovatele ZS informovat osoby blízké
 - o hospitalizaci bez souhlasu
 - o svévolném opuštění zdrav. zařízení lůžkové péče

práva osob blízkých při poskytování ZS

- ✓ vyslovit souhlas k použití těla nebo jeho části zemřelého pacienta (věda, výzkum, výroba léčiv, léčba, výuka)
- ✓ vyslovit podezření na nesprávný postup s následkem povinnosti provedení zdravotní pitvy
- ✓ požádat o neprovedení anatomicko-patologické a zdravotní pitvy
- ✓ podat stížnost, pokud pacient zemřel nebo ze zdravotních důvodů není sám schopen ji podat

osoby blízké (§ 22 odst. 1 OZ)

je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství (dále jen „partner“); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.

prokázání totožnosti osoby blízké

- povinnost prokázat svou totožnost občanským průkazem / cizinec cestovním dokladem / jiným průkazem totožnosti jestliže o to poskytovatel / zdravotnický pracovník požádá
- v pochybnostech, zda jde o osobu blízkou osvědčí tuto skutečnost čestným prohlášením
 - kontaktní údaje
 - číslo průkazu totožnosti
 - čestné prohlášení - součástí zdrav. dokumentace vedené o pacientovi

POSTAVENÍ PACIENTA A OSOB JEMU BLÍZKÝCH

Práva a povinnosti pacienta a jiných osob

práva pacienta a osob jemu blízkých

- ✓ poskytování ZS s jeho svobodným a informovaným souhlasem
- ✓ poskytování zdravotních služeb na náležitě odborné úrovni
- ✓ úctu, důstojné zacházení, na ohleduplnost v souladu s charakterem poskytovaných zdravotních služeb
- ✓ respektování soukromí při poskytování zdravotních služeb
- ✓ zvolit si poskytovatele oprávněného k poskytnutí zdravotních služeb
- ✓ vyžádat si konzultační služby od jiného poskytovatele /zdravotnického pracovníka
- ✓ být seznámen s vnitřním řádem zdravotnického zařízení lůžkové / jednodenní péče
- ✓ předem informován o ceně poskytovaných ZS nehrazených z veřejného zdravotního pojištění
- ✓ znát jména, a příjmení zdrav. pracovníků přímo zúčastněných na poskytování ZS

práva pacienta a osob jemu blízkých

✓ nepřetržitou přítomnost

- zákonného zástupce / určené zákonným zástupcem
- opatrovníka / určení opatrovníkem
- osoby blízké / určené pacientem

v souladu s jinými právními předpisy a vnitřním řádem, a nenaruší-li přítomnost těchto osob poskytnutí zdravotních služeb

- ✓ **odmítnout přítomnost osob**, které nejsou na poskytování ZS přímo zúčastněny (vč. osob připravujících se na výkon povolání zdrav. pracovníka)
- ✓ **přijímat návštěvy** ve zdrav. zařízení lůžkové nebo jednodenní péče
- ✓ přijímat duchovní péči a duchovní podporu od duchov. a nábož. společností
- ✓ na poskytování ZS v co nejméně omezujícím prostředí při zajištění kvality a bezpečí

práva pacienta a osob jemu blízkých

- **Pacient se smyslovým postižením**

- dorozumívat se způsobem pro něj srozumitelným
- prostředky, které zvolí
- tlumočení druhou osobou
- úhrada nákladů spojených s tlumočením

- **Pacient cizinec**

- tlumočení druhou osobou (výjimka slovenština)
- úhrada nákladů spojených s tlumočením

- **Pacient s postižením + vodící/asistenční pes**

- právo na doprovod a přítomnost psa v ZZ x zdravotní stav, vnitřní řád, neporušení práv ostatních pacientů

povinnosti pacienta a osob jemu blízkých

- dodržovat navržený individuální léčebný postup (pokud vyslovil souhlas)
- řídit se vnitřním řádem
- uhradit poskytovateli cenu poskytnutých ZS (poskytnuty se souhlasem)
- pravdivě informovat ošetřujícího zdrav. pracovníka o dosavadním vývoji zdravotního stavu, včetně informací o infekčních nemocech
- nepožívat během hospitalizace alkohol/ jiné návykové látky a podrobit se na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře v odůvodněných případech vyšetřením za účelem prokázání, zda je nebo není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek

M U N I

M E D